

Regeringens proposition

1977/78: 12

om ändrade bestämmelser om barns tillträde till biograf föreställningar;

beslutad den 6 oktober 1977.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga det förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

JAN-ERIK WIKSTRÖM

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås ytterligare en åldersgräns för offentlig visning av film för barn. Statens biografbyrå har f. n. möjlighet att förklara en film helt barntillåten, tillåten fr. o. m. elva år eller barnförbjuden, dvs. tillåten först fr. o. m. femton år. Enligt förslaget får biografbyrån även möjlighet att godkänna filmer för visning för barn som fyllt sju år. I propositionen föreslås vidare att förbundet att lämna barn under femton år, som inte är i sällskap med vuxen, tillträde till biograf föreställning som slutar senare än kl. 22, skall upphöra att gälla.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 15 december 1977.

Förslag till

Lag om ändring i förordningen (1959: 348) med särskilda bestämmelser om biograf föreställningar m. m.

Härigenom föreskrives i fråga om förordningen (1959: 348) med särskilda bestämmelser om biograf föreställningar m. m.

dels att 4 § 2 mom. skall upphöra att gälla,

dels att 3 § 2 mom., 5 § och 6 § 1 mom. skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

3 §

2 mom. Film eller del av film må ej godkännas till förevisning för barn under *elva år eller för barn, som fyllt elva men ej femton år*, i den mån den kan vålla barn i sådan åldersgrupp psykisk skada.

2 mom. Film eller del av film må ej godkännas till förevisning för barn under *sju år eller för barn, som fyllt sju men ej elva år, eller för barn, som fyllt elva men ej femton år*, i den mån den kan vålla barn i sådan åldersgrupp psykisk skada.

5 §

Den som vill påkalla granskning av film skall göra skriftlig anmälan därom till biografbyrån. I anmälan skola, där så kan ske, filmens längd och produktionsfirma angivas. Uppgift skall vidare lämnas, huruvida filmen önskas tillåten även för barn under *elva år eller för barn som fyllt elva men ej femton år*.

Den som vill påkalla granskning av film skall göra skriftlig anmälan därom till biografbyrån. I anmälan skola, där så kan ske, filmens längd och produktionsfirma angivas. Uppgift skall vidare lämnas, huruvida filmen önskas tillåten även för barn under *sju år eller för barn, som fyllt sju men ej elva år, eller för barn, som fyllt elva men ej femton år*.

Anmälan skall vara åtföljd av fullständig förteckning över de texter, med vilka filmen är avsedd att förevisas, ävensom av en redogörelse för filmens innehåll. Från tillämpningen av denna bestämmelse kan biografbyrån i särskilda fall medgiva befrielse.

Angående avgift för granskning av film är särskilt stadgat.

6 §

*1 mom.*¹ Har film i sin helhet förbjudits för offentlig förevisning, skall biografbyrån meddela skriftligt bevis därom (förbudskort).

Har film helt eller delvis godkänts, skall den av biografbyrån förses med en med registreringsnummer försedd stämpel, varjämte ett med samma registreringsnummer försedd bevis (tillståndskort) skall utfärdas. I beviset skall meddelas:

¹ Senaste lydelse 1964: 802.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1) namnet på den firma, från vilken filmen utgått, därest detta är känt,

2) kortfattad beskrivning av filmen samt, om viss del av densamma uteslutits, särskild beskrivning å den uteslutna delen,

3) uppgift om filmens längd vid granskningen och dess längd, sedan del av filmen eventuellt uteslutits, samt

4) uppgift, huruvida filmen blivit godkänd eller icke *till förevisning vid föreställning, till vilken barn under elva år eller barn, som fyllt elva men ej femton år, äga tillträde.*

4) uppgift, huruvida filmen blivit godkänd eller icke *till förevisning för barn tillhörande åldersgrupp som avses i 3 § 2 mom.*

Tillståndskort skall vid anfordran tillhandahållas polismyndighet och polisman.

Denna lag träder i kraft den 15 december 1977.

UTBILDNINGSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1977-10-06

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Bohman, Ahlmark, Romanus, Turesson, Antonsson, Mogård, Olsson, Åsling, Söder, Mundebo, Krönmark, Burenstam Linder, Wikström, Friggebo

Föredragande: statsrådet Wikström

Proposition om ändrade bestämmelser om barns tillträde till biograf-föreställningar

1 Inledning

Frågan om förhandsgranskning av film som skall visas offentligt utreds f. n. av den kommitté (Ju 1977: 10) som skall utreda frågan om en ny yttrandefrihetsgrundlag. Enligt direktiven skall kommittén överväga bl. a. om det föreligger tillräckliga skäl att behålla någon form av vuxencensur på filmens område. Barnfilmsensuren omfattas inte av utredningsuppdraget. Det sägs i direktiven att det synes vara ganska klart att viss barncensur behövs.

Statens barnfilmnämnd och Sveriges biografägareförbund har föreslagit vissa ändringar i reglerna för barns tillträde till biograf-föreställningar. Det gäller dels frågan om en ny åldersgräns under den nu gällande elvaårsgränsen, dels frågan om barn skall ha rätt att utan sällskap av vuxen bevista biograf-föreställning som slutar senare än kl. 22.

Jag anhåller att nu få ta upp dessa frågor.

2 Nuvarande ordning

Gällande bestämmelser om förhandsgranskning av film och om barns tillträde till biograf-föreställningar återfinns i förordningen (1959: 348) med särskilda bestämmelser om biograf-föreställningar m. m., biograf-förordningen. Enligt 3 § 2 mom. förordningen får film eller del av film inte godkännas till förevisning för barn under elva år eller för barn som fyllt elva men ej femton år, i den mån den kan vålla barn i sådan åldersgrupp psykisk skada. Av 4 § 2 mom. följer att barn under femton år, som inte åtföljs av målsman eller annan till mogen ålder kommen

person, inte får lämnas tillträde till biograf föreställning, som slutar senare än kl. 22.

Fråga om godkännande av film, som är avsedd att visas vid biograf föreställning, prövas av statens biografbyrå. Om en film önskas tillåten även för barn under elva år eller för barn, som fyllt elva men ej femton år skall, enligt 6 § förordningen (1965: 748) med instruktion för statens biografbyrå, ärendet alltid prövas av minst två censorer, av vilka minst en skall ha kvalificerad utbildning och erfarenhet i barnpsykologi, sociologi, pedagogik, barnpsykiatri eller annat ämne av värde vid prövningen. Om fråga uppkommer att meddela förbud eller företa vissa andra censuratåtgärder rörande film som önskas godkänd för visning för barn under femton år, skall biografbyrån inhämta yttrande från statens barnfilmnämnd. I barnfilmnämnden ingår företrädare för barnpsykologisk och barnpsykiatrisk sakkunskap och personer med erfarenhet från barn- och ungdomsverksamhet. Om biografbyrån har beslutat om förbud eller annan censuratåtgärd efter hörande av barnfilmnämnden får besvär över beslutet inte anföras om biografbyrån och barnfilmnämnden har varit ense om åtgärden.

3 Förslag om ändrade regler

Statens barnfilmnämnd har vid flera tillfällen, senast i sin verksamhetsberättelse för budgetåret 1976/77, förordat att ännu en åldersgräns införs. Enligt barnfilmnämnden förckommer det att vissa filmer, som nämnden inte har ansett sig kunna rekommendera att bli helt barn tillåtna, skulle kunna visas för barn fr. o. m. skolåldern. En sjuårsgräns skulle enligt nämndens mening ge större möjligheter för nämnden att ge rimliga rekommendationer till biografbyrån.

Sveriges biografägareförbund har i olika sammanhang, senast den 13 december 1976, hemställt att förbudet för barn att utan vuxens sällskap bevista sena biograf föreställningar skall tas bort. Härvid har framhållits att bestämmelsen minskar barns möjligheter att se för barn lämpliga helaftonsfilm. Förbundet framhåller vidare att bestämmelsen allmänt upplevs som föråldrad.

4 Föredraganden

Frågan om förhandsgranskning av film som skall förevisas offentligt har diskuterats ända sedan filmcensuren infördes för nära sjuttio år sedan. Flera utredningar har sysslat med hithörande problem. För närvarande skall den kommitté (Ju 1977: 10) som har till uppgift att utreda frågan om en ny yttrandefrihetsgrundlag pröva om det finns tillräckliga skäl att bibehålla någon form av censur av film för vuxna. Kommittén har däremot inte i uppdrag att pröva behovet av censur när det gäller barnfilm.

Oberoende av resultatet av utredningens arbete med vuxencensuren bör reglerna om barns tillträde till biograf föreställningar ändras. Av nuvarande regler för visning av barnfilm följer, att en film som inte är lämplig för små barn endast kan godkännas för visning för barn som har fyllt lägst elva år. Som statens barnfilmnämnd har framhållit får detta till konsekvens att filmer, som enligt expertisen i nämnden skulle kunna tillåtas för barn fr. o. m. den yngre skolåldern, inte kan ses av dessa barn. Enligt min mening bör biografbyrån ges ökade möjligheter att sätta differentierade åldersgränser.

I den allmänna debatten har föreslagits att särskilda, lägre åldersgränser skulle kunna tillämpas då barn är i sällskap med sina föräldrar eller med annan vuxen. Sådana regler bör enligt min mening inte införas utan att lämpligheten av dem har undersökts närmare. Frågan bör därför tas upp inom ramen för den översyn av filmpolitiken som har inletts inom utbildningsdepartementet.

Jag förordar att en ny åldersgräns införs vid sju år. Genom att sjuårsåldern utgör gräns mellan förskole- och skolåldern bör den kunna godtas av barnen och deras föräldrar också i detta sammanhang. En sjuårsgräns bör också kunna ge biografbyrån tillräckliga möjligheter att göra en nyanserad bedömning.

Vid bifall till mitt förslag kommer en film som är godkänd för visning att kunna bli helt barntillåten, tillåten fr. o. m. sju år, tillåten fr. o. m. elva år eller barnförbjuden, dvs. tillåten först fr. o. m. femton år.

Om sjuårsgränsen införs kan detta få effekt för filmer, som redan är godkända för visning från elva år. Efter förnyad anmälan om granskning kan biografbyrån nämligen sänka åldersgränsen från elva till sju år om det bedöms lämpligt. Härigenom bör ett antal äldre filmer, som tidigare inte har kunnat ses av barn i den lägre skolåldern, kunna bli tillgängliga för dessa barn.

I diskussionen om dessa frågor har farhågor framförts att en sjuårsgräns skulle leda till att antalet filmer, som blir godkända också för barn i förskoleåldern, skulle minska drastiskt. Jag vill understryka att den nu föreslagna reformen självfallet inte får leda till någon förändring av gällande bedömningspraxis i fråga om filmer som önskas helt barntillåtna.

Förbudet mot att låta barn under femton år, som inte åtföljs av vuxen, bevista biograf föreställning som avslutas senare än kl. 22 är enligt min mening inte längre motiverat. Det får bl. a. den olyckliga praktiska konsekvensen att barn inte får ges tillträde till kvällsföreställningar av helaf tonsfilmer även om dessa är godkända för den åldersgrupp som barnet tillhör. Jag förordar att bestämmelsen skall upphöra att gälla.

Vad jag här har föreslagit kräver ändringar i biograf förordningen. Denna förordning innehåller dels bestämmelser som enligt den nya regeringsformen kräver lag, dels bestämmelser som kan meddelas av regeringen. Biograf förordningen borde med hänsyn härtill delas upp på två

författningar, en lag och en förordning. En sådan uppdelning bör emellertid inte ske i detta sammanhang. Frågan bör i stället lämpligen tas upp i samband med att förslag om vuxencensuren föreligger från den nya yttrandefrihetskommittén. För enkelhetens skull bör samtliga ändringar som nu krävs i biografförordningen tas in i en lag om ändring av biografförordningen.

De ändringar som jag har föreslagit bör träda i kraft den 15 december 1977.

5 Upprättat lagförslag

I enlighet med vad jag nu har anfört har inom utbildningsdepartementet upprättats förslag till lag om ändring i förordningen (1959: 348) med särskilda bestämmelser om biografföreställningar m. m.

6 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att antaga förslag till lag om ändring i förordningen (1959: 348) med särskilda bestämmelser om biografföreställningar m. m.
m. m.

7 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga det förslag som föredraganden har lagt fram.

